

EKİM 2019

Takvim ve Öngörüler

• Brexit Düşümü
Çözülecek
Veya Kopacak

• Küresel
Yavaşlama

• Küresel Para
Politikaları
Genişliyor

• 2020 Yılı İçin
Yüzde 5
Büyüme Hedefi

• TC. Merkez
Bankası Faiz
İndirimi Sürecek

• Fırat'ın
Doğusuna
Askeri Harekat
Beklentisi

İçindekiler:

Beklentiler	1
Takvim	2
Öngörüler	3
Blgj Yönetimi	4

Dünya Ekonomisinde Beklentiler

Brexit Çıkmazı

Büyük Britanya'nın Avrupa Birliği'nden ayrılma sürecinde belirsizlik sürmektedir. Boris Johnson hükümetinin sunduğu son anlaşma teklifi de AB nezdinde kabul görmemiştir. Şu anda üzerinde görüşülecek bir yeni bir anlaşma taslağı da bulunmamaktadır. 18-19 Ekim tarihlerinde yapılacak olan AB zirvesi süreç en son kritik tarih olacaktır. AB ve Büyük Britanya anlaşmasız ayrılığa hazırlanmaktadır. Bir erken seçim ve yeni referandum taahhüdü olmadan AB 31 ekimde dolacak süreyi uzatmak istemeyecektir. Ancak son şans yine sürenin uzatımı olacaktır.

Küresel Yavaşlama Sürüyor

Küresel ekonomide ve ticarete yavaşlama üçüncü çeyrekte de sürmüştür. Üçüncü çeyrekte dünya ekonomisinde büyümenin yüzde 2,2 olarak gerçekleştiği son çeyrekte de yüzde 2,0 olacağı öngörülmektedir. ABD ile Çin arasında ticari korumacılık belirsizliği küresel ekonomide yavaşlamaya neden olmaktadır. ABD ile Çin arasındaki ticaret görüşmelerinden kısa zamanda nihai bir anlaşmaya varılması beklenmemektedir. Anlaşmasız bir Brexit de yavaşlamayı kalıcı hale getirebilecektir. Küresel ekonomik yavaşlama 2020 yılına da sarkacaktır.

Parasal Genişlemeler Sürecek

Dünya ekonomisindeki yavaşlama nedeniyle para politikalarında gevşeme sürmektedir. ABD merkez bankası FED faiz oranlarını 0,50 puan indirmiştir. Muhtemelen ekim ve aralık aylarındaki toplantılarında da faizleri 0,25'er puan düşüreceklerdir. Avrupa merkez bankası da faizlerini indirmiştir ve 1 Kasım tarihinden itibaren yeni varlık alımlarına başlayarak piyasalara ilave likidite verecektir. Ayrıca ekim ayı toplantısında yeni genişletici önlemler alması da olasıdır. Diğer bir çok merkez bankası da faiz indirimlerine ve parasal genişlemeye gitmektedir.

Türkiye Ekonomisinde Beklentiler

Yatırımlarla Yüzde 5 Büyüme Hedefi

Yeni ekonomi programı 2020 yılında yüzde 5 ekonomik büyüme öngörmektedir. Büyümenin kaynakları yüzde 4,9 artacak özel tüketim harcamaları ile yüzde 12,1 büyüyecek olan özel sektör yatırımları olarak görülmektedir. Özellikle teknoloji odaklı sanayileşme hamlesi ile yeni yatırımlar önemli ölçüde desteklenecektir. 2018 yılı ikinci yarısı ile 2019 yılının büyük bölümünü mali olarak sıkıntılı geçiren özel sektörün böylesine yüksek bir yatırım iştahına ulaşması güç görünmektedir. Satın alma gücündeki zayıflama nedeniyle de özel tüketimde büyüme sınırlı kalacaktır. Bu çerçevede 2020 yılında büyümenin yüzde 2-3 arasında kalması yüksek olasılıktır.

Tartışmalı Verilerle Enflasyonda Düşüş

Eylül ayı itibarıyla yıllık enflasyon oranlarında önel düşüşler yaşanmıştır. Tüketici enflasyonu tek haneli rakamlara inerek yüzde 9,26'ya

düşmüştür. Merkez Bankası'nın takip ettiği yıllık çekirdek enflasyon yüzde 7,54 olmuştur. Üretici fiyatları endeksi ise yüzde 2,45'e kadar gerilemiştir. Enflasyonda bir süredir gerileme eğilimi yaşanmaktadır. Bununla birlikte açıklanan enflasyon verileri tartışmalıdır. Eylül ayı itibarıyla ulaştırma, hazır giyim, enerji ve gıda fiyatları artışları gerçekçi değildir ve bu da veri toplamadaki değişiklikten kaynaklanmaktadır. Enflasyon düşüş eğilimindedir ancak açıklanan veriler tartışmalıdır ve gerçek enflasyonu yansıtmamaktadır.

Merkez Bankası Faiz İndirecek

TC. Merkez Bankası temmuz ve eylül aylarında faizleri 750 baz puan indirerek yüzde 24,00'den yüzde 16,50'ye çekmişti. Merkez Bankası enflasyondaki gerileme eğilimine bağlı olarak faiz indirimlerine devam edecektir. TC. merkez bankası

Ekim ayında muhtemelen 200-250 baz puan faiz indirimine gidecektir. Aralık ayındaki yılın son toplantısında da 100-150 baz puan daha faiz indirerek yıl sonunda politika faizini yüzde 12,5-13,00 olarak belirleyecektir. Merkez Bankası'nın faiz indirimleri önündeki engel Suriye'ye yönelik bir hareket ile oluşacak finansal dalgalanma olacaktır.

Suriye'de Fırat'ın Doğusuna Harekat

Türkiye Suriye'de Fırat nehrinin doğusundaki YPG/PYD yapılanmasını önemli bir güvenlik riski olarak görmektedir. ABD'den bu yapılanmaya desteğini kesmesini ve bu yapının elindeki silahları bırakmasını istemektedir. Bu amaçla oluşturulan kuzey Suriye'deki güvenli bölge Türkiye'nin isteklerini tam olarak karşılayamamaktadır. Bu nedenle Türkiye'nin Fırat nehrinin doğusuna bir askeri harekatı olasılığı artmıştır ve böyle bir hareket halinde önemli finansal dalgalanmalar yaşanacaktır.

EKİM 2019 Ekonomi-Dış Politika-Siyaset Takvimi						
Pazartesi	Salı	Çarşamba	Perşembe	Cuma	Cumartesi	Pazar
	1 TÜRKİYE ÇİN AB/ABD EYLÜL AYI PM-İSMİMALAT VERİLERİ	2	3 TÜRKİYE EYLÜL AYI TÜFE-ENFLASYON YURT İÇİ ÜFEVERİSİ AVRUPA AĞUSTOS AYI PERAKENDE SATIŞ VERİSİ	4 ABD EYLÜL AYI İŞSİZLİK VERİSİ TÜRKİYE AĞUSTOS AYI MOTORLU KARA TAŞIT VERİSİ	5	6
7	8	9 FED ABD MERKEZ BANKASI TOPLANTI TUTANAKLARI	10	11 TÜRKİYE AĞUSTOS AYI CARİ AÇIK VERİSİ	12	13
14 TÜRKİYE AĞUSTOS AYI SANAYİ ÜRETİM VERİSİ AVRUPA AĞUSTOS AYI SANAYİ ÜRETİM VERİSİ	15 TÜRKİYE TEMMUZ AYI İŞSİZLİK VERİSİ TÜRKİYE AĞUSTOS AYI PERAKENDE SATIŞ VERİSİ	16 ABD EYLÜL AYI PERAKENDE SATIŞ VERİSİ TÜRKİYE EYLÜL AYI KONUT SATIŞ VERİSİ	17 ABD EYLÜL AYI SANAYİ ÜRETİM VERİSİ	18	19	20
21	22	23 TÜRKİYE EKİM AYI TÜKETİCİ GÜVEN İNDEKSİ	24 TCMB MERKEZ BANKASI FAİZ KARARI ECB AVRUPA MERKEZ BANKASI FAİZ KARARI	25 TÜRKİYE EKİM AYI REEL KESİM VE SEKTÖREL GÜVEN İNDEKSLERİ TCMB EKİM AYI KAPASİTE KULLANIM ORANI	26	27
28	30 ÇARŞAMBA TÜRKİYE EKİM AYI EKONOMİK GÜVEN İNDEKSİ	30 FED ABD MERKEZ BANKASI FAİZ KARARI	31 TÜRKİYE EYLÜL AYI DIŞ TİCARET VERİSİ	31 TCMB ENFLASYON RAPORU BOJ JAPONYA MERKEZ BANKASI FAİZ KARARI		

TBMM 1 ekimde açıldı, yeni yasama dönemi başladı
 IMF-Dünya Bankası yıllık zirvesi gerçekleştirilecek
 Suriye'de İdlib ile Fırat'ın doğusu riskleri devam ediyor
 ABD'de başkan Trump'ın azil konusu ayrı bir süreç başlattı

Mali Göstergelerde Öngörüler

- **Türk Lirasında İki Yönlü Baskı**
- **TL Faizler Aşağı Yönlü**
- **Emtia Fiyatları Zayıflıyor**
- **Euro ve Sterlin Zayıflıyor**

Türk Lirasında İkili Baskı Sürüyor

İlk baskı enflasyondaki düşüş ve faiz oranlarındaki normalleşme ile yaşanan Türk lirasında değerlenme baskısıdır. Küresel parasal genişlemeler ile faiz indirimleri de Türk lirasının değer kazanmasını desteklemektedir. Diğer yandan jeopolitik ve finansal riskler ise değer kaybı baskısı yaratmaktadır. Suriye'deki gerginlikler belirsizlik yaratmaktadır. Yüksek döviz borçları ise finansal riskleri oluşturmaktadır. Türk lirası bu baskılar arasında mevcut seviyelerinde kalmaya devam edecektir.

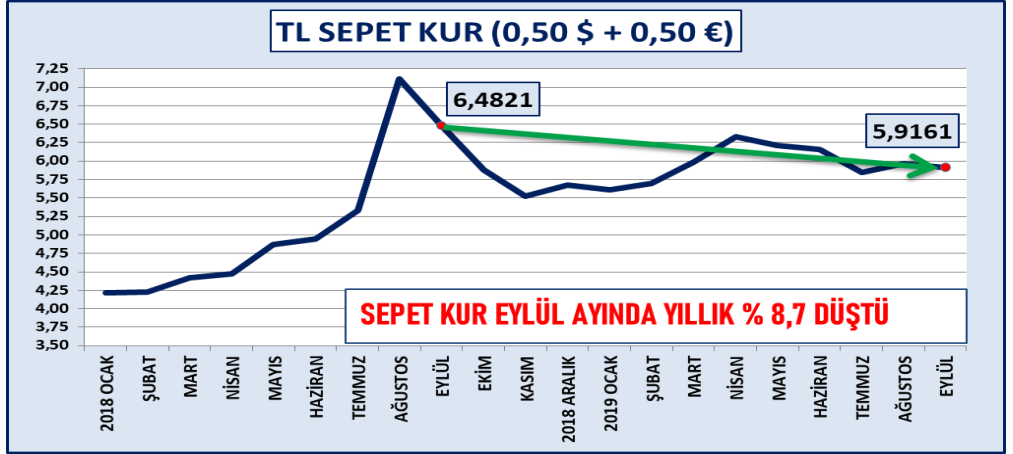
Türk Lirası Faizler Düşüyor

Türk lirası faiz oranlarında düşüş sürmektedir. Küresel koşullar, enflasyondaki düşüş ve merkez bankasının faiz indirimleri ile kredi faz oranları yüzde 15-17 aralığına, bono faizleri ise yüzde 14,00 seviyelerine inmiştir. Faiz düşüşü yılın son çeyreğinde de sürecektir, ancak düşüş hızı yavaşlayacaktır ve muhtemelen belirleyici merkez bankası faizi olacaktır. Faizlerde yeniden bir artışa ise Suriye'deki riskler ile yeni küresel finansal şoklar neden olacaktır.

Sterlin ve Euro İçin Kritik Ay

Büyük Britanya'nın Avrupa Birliği'nden ayrılışında yaşanan belirsizlik ekim ayı içinde ortadan büyük ölçüde kalkacaktır. Belirsizlik nedeniyle Sterlin ve Euro zayıf kalmaya devam etmektedir. Anlaşmaz bir ayrılık halinde Sterlin ve Euro daha da zayıflayacaktır. Sürenin uzatılması halinde Sterlin ve Euro yeni bir belirsizlik dönemine girecek ve zayıf kalacaktır. Ancak sürenin erken seçim ve yeni bir referandum nedeniyle uzatılması halinde Sterlin ve Euro önemli ölçüde değer kazanacaktır. Mucizevi bir anlaşmalı ayrılık halinde ise Sterlin ve Euro kısmen değer kazanacaktır.

"Türk Lirası Sepet Kurda Gerileme"

Reel Sektör ve İktisadi Faaliyetlerde Beklentiler

İktisadi faaliyetler eylül ayında toparlanma göstermiş olmakla birlikte beklentilerin altında kalmıştır. Geçen yılın eylül ayında yaşanan sert daralma nedeniyle bu ayki eylül karşılaştırmalarında önemli bir baz etkisi oluşmuştur.

Öncelikle reel kesim beklenti endeksi ile tüketici güven endeksi eylül ayında gerilemiştir. Reel kesim beklentileri önümüzdeki üç aya ilişkin siparişlerindeki gerileme nedeniyle düşüş göstermiştir.

Tüketici güveni ise iş ve refah seviyesinde oluşabilecek kayıpların yarattığı endişeler ile düşmüştür. Reel kesim ve tüketici kesimleri halen tatmin edici bir beklenti ve güvene ulaşamamıştır.

Piyasalarda satışlar tarafında eylül ayında eğitim harcamaları ve yeni sezona hazırlık harcamaları öne çıkmıştır. Bu nedenle perakende tarafında harcamalar bu alanlarda yoğunlaşırken, diğer alanlarda zayıf kalmıştır. Hizmetler sektöründe işler bir önceki aya göre gerilemiştir. Otomotiv ve dayanıklı

tüketim malları satışları geçen yılın eylül ayının üzerindedir, ancak artışlar baz etkisi ile oluşmuştur ve halen zayıftır.

Turizm sektörü canlı seyrini sürdürmektedir, ancak iç turizm sezonu bitmektedir.

İnşaat sektöründe mevcut işler seviyesi ile yeni alınan işler seviyesinde artışlar sürmektedir. Yılın en yüksek seviyelerine ulaşılmış olmakla birlikte geçen yılın aynı dönemine göre işler yüzde 40 seviyesinde düşüktür. Ancak faiz düşüşleri ve konut satışlarında hareketlilik beklentisi inşaat işlerini tetiklemiştir.

Üretim tarafında ise imalat sanayinde kapasite kullanım oranı yüzde 76,2'ye inerken, İstanbul Sanayi Odası sanayi PMI verisi 17 sonra ilk kez 50 seviyesine ulaşmıştır. Artış daha çok beklentilerdeki iyileşmeden kaynaklanmıştır.

Piyasada ödemeler sisteminde ise sıkışıklık ve güven kaybı sürmektedir. Firmalar halen geçen yılın finansal

şoklarının yarattığı mali hasarları aşamamıştır. Nakit akışları sıkışıklığı sürmektedir. Bu nedenle de ödemeler de sıkıntı yaşanmaktadır.

Faiz oranlarındaki düşüşler ve kamu bankalarının yeni kredi olanakları iktisadi faaliyetleri sınırlı ölçüde desteklemektedir. Ancak özel sektör bankalarında kredi genişlemesi halen çok zayıftır. Geri dönmeyen alacaklar ve takipteki alacaklar sıkıntılıdır sürmektedir. Bu kredilere kamu katkılı bir çözüm getirilmedikçe sıkıntı sürecektir.

İhracatta artış hızı son üç aydır yüzde 2-3 arasında gerçekleşmektedir. Dünya ekonomisinde ve ticaretinde yavaşlama ihracatı olumsuz etkilemektedir. İthalat ise baz etkisi ile eylül ayında artmış olmakla birlikte zayıf kalmaya devam etmektedir. İhracatın ve ithalatın iktisadi faaliyetler üzerindeki canlandırma etkisi sınırlı kalmaktadır.

İktisadi faaliyetlerde yılın en canlı üç ayına girilmesine rağmen faaliyetlerde toparlanma zayıf kalmaya devam edecektir.

- **Beklentiler ve Güven Göstergeleri Zayıfladı**
- **Sanayi PMI Verisi 17 Ay Sonra 50 Puana Çıktı**
- **Zayıf Kredi Büyümesi Faaliyetleri Sınırlıyor**
- **İhracat Performansı Zayıflıyor**
- **İktisadi Faaliyetlerde Toparlanma Zaman Alacak**

Ekonomi ve Strateji Danışmanlık Hizmetleri

Sergül Sokak Saral Sitesi
C Blok Kat:3 Daire:10
Gayrettepe/İSTANBUL

TELEFON:
(212) 3528795

E-MAİL:
info@esdh.com.tr

ECONOMY AND STRATEGY CONSULTANCY SERVICES

ESDH

EKONOMİ VE STRATEJİ DANIŞMANLIK HİZMETLERİ

Web Adresi

www.esdh.com.tr

Dr.Can Fuat Gürleşel
can@esdh.com.tr

Bilgi Yönetimi 2020-2022 BÜYÜME HEDEFİ

Yüzde	2018	2019	2020	2021	2022
Büyüme	2,8	0,5	5,0	5,0	5,0
Özel Tüketim	0,6	0,3	4,9	3,2	3,5
Kamu Tüketimi	5,4	4,3	3,0	2,4	2,5
Özel Yatırım	-0,8	-7,0	12,1	9,5	8,3
Kamu Yatırımı	0,9	-28,7	-14,0	2,9	4,9

- 2020-2022 dönemini kapsayan Yeni Ekonomi Programı açıklanmıştır. Yeni program 2020-2022 döneminde her yıl yüzde 5,0 büyüme hedeflemektedir.
- Büyümenin kaynakları olarak ise özel yatırımlar ile özel tüketim öne çıkmaktadır. 2020 yılında özel tüketimin yüzde 4,9 artması beklenmektedir. 2018 ve 2019 yıllarında ertelenen özel tüketimin 2020 yılında gerçekleşeceği öngörülmektedir. 2021 ve 2022 yıllarında ise özel tüketim harcamalarında büyüme yavaşlayacaktır.
- Büyümenin esas kaynağını ise özel sektör yatırımları oluşturacaktır. 2020 yılında özel sektör yatırımlarında yüzde 12,1 büyüme beklenmektedir. Özel yatırımlar 2021 yılında yüzde 9,5 ve 2022 yılında ise yüzde 8,3 artacaktır.
- Kamu özellikle cari işlemler açığını kalıcı olarak düşürmek için yeni teşvikler ve finansman olanakları ile özel sektör yatırımlarını destekleyecektir. Ancak özel sektörün mevcut mali yapısı böylesine hızlı bir yatırım artışı için uygun değildir.

TEMEL GÖSTERGELER

	OCAK	ŞUBAT	MART	NSAN	MAYIS	HAZİRAN	TEMMUZ	AĞUSTOS	EYLÜL
Dolar/TL	5,2203	5,3273	5,6386	5,9671	5,8718	5,7654	5,5326	5,8245	5,6539
Euro/TL	5,9979	6,0685	6,3302	6,6851	6,5438	6,5625	6,1684	6,4523	6,1783
Euro/Dolar	1,1449	1,1372	1,1219	1,1215	1,1171	1,1372	1,1078	1,0991	1,0901
MB Politika Faizi %	24,00	24,00	24,00	24,00	24,00	24,00	19,75	19,75	16,50
Gösterge Tahvil Faizi %	18,39	18,79	21,19	22,88	24,97	19,68	15,98	16,49	13,88
Cari Açık/Fazla Yıllık Milyar \$	-20,6	-16,7	-12,5	-7,9	-1,4	+1,1	+4,4		
TÜFE Yıllık %	20,35	19,67	19,71	19,50	18,71	15,72	16,65	15,01	9,26
Toplam Krediler Milyar TL	2.376,0	2.420,3	2.516,3	2.562,7	2.546,5	2.538,3	2.488,0	2.535,1	2.530,7
Brent Petrol Varil Dolar	60,84	66,31	67,21	70,91	61,99	64,74	65,05	59,25	59,25
Dow Jones Endeksi	25.000	25.916	25.929	26.593	24.815	26.600	26.864	26.403	26.917
BST-100 Endeksi	104.074	104.530	93.784	95.416	90.590	96.485	102.082	96.718	105.033